

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Fiac. SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK,

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

érmentelen levelek csak ismert kozektól
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:	
Egész évre	10 ft — kr
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy hóra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopitisor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábsopitisorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Szerda, január 14.

9. szám

Helyi kiállítások rendezése

a budapesti kiállításra szánt ipari tárgyakból.

(K. É.) Az ez évi országos kiállításra résztvevni szándékozó iparosoknak igen nagy része már bizonyára annyira előre van haladva kiállítandó tárgyainak készítésében, hogy azokat a kellő időre beküldheti és elhelyezheti. Es ez egy a kiállításra, mint magára a kiállítóra nézve is föltötte fontos. Mert az kétségtelen, hogy a kiállítás sikere első sorban és közvetlenül a kiállító érdeke. E sikert tehát minden erejükkel, összes tehetségükkel és törekvésükkel igyekezniük kell előmozdítani. Előmozdíthatják pedig, ha, a mellett, hogy versenyképes készítményeket állítanak ki, azokat egyszerűsággal a kellő időre el is készítik. A magyar embernek azt a rossz szokását, hogy mindent az utolsó percig hagy, legalább ez alkalommal vetkőzzék le, s inkább sokkal korábban legyenek készen kiállítandó tárgyaikkal, mintsem hogy elkéssenek. S éppen ez a korábban való készenlét az, a mit mi most, a mikor még nem késő, iparosainknak különös figyelmébe ajánlunk. Nemesak azért, mivel ezáltal biztosítják az országos kiállítás megnyitási idejére annak teljes berendezését, de azért is, hogy ha korábban elkészülnek, az országos kiállításra szánt tárgyakból észszerűen lehetne igen érdekes és tanulságos helyi kiállításokat rendezni.

S éppen ez az, a mire iparosaink figyelmét időszerteinek tartottuk különösen is fölhívni, bár jól tudjuk, hogy vannak, a kik nem barátjai ennek az eszmének, úgy okoskodván, hogy az így rendezett helyi kiállítások kárára vannak magának az összkiallításnak, csorbítván annak érdekességét s elvonván az érdeklődők egy részét a nagy kiállítás meglátogatásától. Legalább ilyen és ehhez hasonló nézetek merültek fel hasonló alkalommal a székesfehérvári kiállítás idejében.

A mi meggyőződésünk e tekintetben

épen ellenkező. Mi a helyi kiállításoktól sokkal inkább az érdekelttség felkeltését reméljük. A vidéki közönség ezen helyi kiállításokból inkább ösztönzést, buzdítást merít arra, hogy saját iparosai készítményeit lássa ott a nagy országos verseny közepette s az ott nyert képből alkosson magának véleményét saját iparosainak képzettsége, szakértelme felől.

De a mire különösen nagy súlyt fektetünk e tekintetben, az magának az iparosságnak legközvetlenebb érdeke.

A vidéki iparosnak ugyanis nem az a fő érdeke, hogy ő — az országos kiállítás — kiváló készítményeivel dícséretet nyervén, ezzel az okmányokkal és éremmel a zsebében neki induljon az országban s versenyre keljen mindenfelé. Ő neki az a legközvetlenebb érdeke, hogy az a szűkebb kör, melyben ő fogyasztókra számíthat, megismerje az ő kiválóbb szakképzettségét s elfordulva a konkurrenctól vagy kevésbé képeztől, nála tegye megrendeléseit.

Hogy az ilyen helyi verseny sikerét egy országos kiállítás nyert kintintés előmozdíttja, sőt fokozza, az kétségtelen. Ez azonban magába véve nem elég. — Mert hiszen a oknak — a kik az ő munkáját igénybe vehetik, — a nagy, talán legnagyobb része nem is nézi, mert esetleg nem nézheti meg az országos kiállítást, s így nem látja az ő remkeit, de még a ki meg is nézi az országos kiállítást, a nagy tömegben, a szemkápárázó fényben és pompában, az ezernyi ezer érdekesebb érdekesebb tárgyak közepette bizony — igen könnyen meglehet — meg sem látja az ő városabeli iparosok készítményeit.

Mindzeknél fogva mi az országos kiállításra szánt tárgyakból és özetesen rendezendő helyi kiállításokat különösen az iparosok érdekében igen fontosnak tartjuk, de az országos kiállítás iránti érdekelttség felkeltése tekintetében is hasznosnak véljük.

A helyi lakosság ezen a kiállításon

együtt látva saját jelesebb iparosainak nagy szorgalommal, teljes igyekezettel készített kiállítási tárgyait. Mődjá és ideje volna azokat figyelmesen megsejmelni, alkalma volna a részletbe is beható összehasonlításokat megtenni s ez által tanulmányozni saját iparosainak versenyképességét. Nyernének ezzel egy az iparosok, valamint a fogyasztó közönség is. Az iparosok az által, hogy a helyi lakosságot saját jó munkájukról, szakértelmükről meggyőzvé, a kereskedésbeli külföldi áruk fogyasztásának képesek lennének sikeres versenyt csinálni — a maguk hasznára s általában a hazai ipar javára.

E mellett egymást közt is nemes versenyre kelve hozzájárulnának a főleg már-már pangásnak indult kézműipar föllendítéséhez. A helyi lakosságnak pedig meg volna az a haszna, hogy közvetlen tudomást szerezne saját iparosai képességeiről, megkímélhetné azt a sok levelezési és szállítási költséget, a mit most haszontalanul kidob szükségesleti fedezése alkalmával.

Szóval az ekként rendezett helyi kiállítások igen jó hatású gyakorolhatóak a vidéki kézműipar föllelesztésére és fejlődésére.

De lehetne ezeket a helyi kiállításokat még egy másik, fontos és hasznos czéllal egybekapcsolni. Lehetne ugyanis a látogatóktól csekély belépti díjakat is szedni — minél csekélyebbeket azért, hogy annál tömegesebb legyen a látogatás — s az így begyűlt összegből szegényebb sorsu, de tehetséges iparosokat vagy iparos segédeket segélyezni, hogy a budapesti országos kiállítást meglátogathassak, s ott a szakmájukba vágó tárgyakat behatóan, alaposan tanulmányozzák. Meg kellene aztán tőlük követelni, hogy tapasztalataikról kimerítő jelentést tegyenek, hogy azon társaik is okulván, az iparfejlesztés ezen az uton is előmozdítsák s minél tágabb körben termő talajra találjon. A hazai ipar okszerű fejlesztésének

minden czélirányos eszközét meg kell különben is ragadnunk, hogy egyelőre legalább azt visszahódítsuk, a mit a külföld ipara elvett előlünk. A már-már roskadozó kézműipart teljes erővel igyekeznünk kell lábra állítani s egészséges fejlődésnek indítani.

Es a czél lebegett szemek előtt, a midőn a fent vázolt és okadatolt helyi kiállítások rendezésének eszméjét is fölvetni jónak és időszerteinek találtuk. Ajánljuk ez eszmét iparosaink és az érdekelt körök figyelmébe!

— A főrendiházi reform. A „Pesti Napló”-ban e cím alatt: „Egy kérdés” ezeket olvassuk:

„A következő sorokat vettük Nem írok vezércikket — csak szeretném figyelmeztetni azokat, kik a felsőházba tagokat a meggyékkel akarnak választani. — megdöntök? — ha Bihar, Alsó-Fehér, Krassó, Hunyad, Naszód, Fogaras és a szászok nationálistákat fognak választani — Nem teszik e ki a házat nemzetiségi vitáknak, pedig a főrendiháznak sok hibája lehet — de mindig magyar volt s a reformnak mindenesetre nagy kell történni, hogy ez a jellege megmaradjon. Gyulafehérvári.

Országgyűlés.

Budapest, jan. 13.

A képviselőház ma folytatta a földmiveltés, ipar és kereskedelmi tárcza költségvetésének tárgyalását. Az első szónok Keglévich István gróf volt, a kit, mint rendesen, osztatlan figyelemmel hallgatott a ház. Keglevich gróf egyikét tartá azon nagyszabású beszédeinek, melyekben a tartalmasság az előadás könnyedségével párosul Kiterjeszkedett a gazdasági helyzet minden kérdésére s miként budgít-beszédeiben jelezte, konkrét javaslatokkal is állt elő. A gróf, a ki illusiának tartja, hogy Magyarországot pusztán ipar által lehetessen megmenteni, a legnagyobb részletességgel tárgyalta a modok, a melyekkel mezőgazdaságunk állapotán javíthatunk. Beszéde egész tárháza a tartalmas eszméknek és a gyakorlati fejtegetéseknek.

Különös érdeklődéssel találkoztak a talajjavításra és a hitelszövetkezetek eszméjére vonatkozó megjegyzései, melyeket a gróf ezuttal igen behatóan adott elő. Végső észre-

jeles hazafi. No de most többet nem mond erről, majd eljön az idő, hogy tán majd többet is mondhat.

— Talán ismét nálad van Halmay? — kérdezem, miután egyébre nem tudtam vélni szavait.

— Nem, — viszonzá egész határozottan.

Nem faggattam tovább. Reméltem, hogy ugy is el fog mindent mondani nekem nonsokára.

— Nos hát mi az a bizalmas mondani-való? — kérdém őt, amint már az ajtókilincsre tette kezét.

— Még most nem mondhatom el. Nem egyedül tölem függ. Hanem te jó hazafi vagy, neked elmondok majd mindent.

Valami hiábaváló kőszá hirtesz külföldről, gondolám magamban. Péter ur nagy titkosan és nagy fontossággal szokta elbeszélni az efféle mendemondákat. Hanem haszontalan vártam, most az egyszer nem jött el elbeszélni. Nos, én pár nap múlva elfeledtem az egészét.

Pestre készültem; legalább pár napra meglátogatom Etelkát. Nem írtam meg neki előre; meg akartam lepni. Nem volt már itt maradásom.

Későn este érkeztem meg. Tíz órán tul volt, mikor a vendégtudóban leszálltam. Alig birtam megtartoztatni magamat, hogy még ez este meg ne látogassam Etelkát. Vén bolond vagyok, hogy éjnek idején ki akarok menni, csak azért, hogy tizenkét órával előbb láthassam meg azt, akit holnap ugy is meglátogatok. No, az bizonyos, hogy ez nem látogatásra való idő, ilyen késő éjjel.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

HOLTOMIGLAN.

Regény.

Írta: **Vértési Arnold.**

(Folytatás.)

E pillanatban még egyszer kihajolt, s hirtelen letépte jobb kezéről a keztyűt. Felénk nyújtotta még egyszer. Még egyszer pihent kezünkben keze: éreztem, hogy reszket. Aztán visszarántotta. Szólni akart valamit, ajkát láttam megmozdulni, de hang nem jött ajkairól. A kosi elrobogott.

Béla hirtelen elfordult s besietett a szobába. Utána akartam menni, de kezével intett, hogy ne menjek utána. Visszamaradtam. A kosi még egy percig látható volt, aztán eltűnt a szürke ködös levegőben.

Nem kerestem föl Bélát. Egy órányed múlva maga bejött dolgozószobámba. Szótlanul maradt s egy szögletbe ült, távol tőlem. Kértem, hogy maradjon ma itt ebédre. Nem fogadta el a meghívást.

— Majd holnap, — szólt csendesen. Megszorította kezemet és elment.

A kastély az osztokodásnál Etelkának jutott. E kívánságát már a végrendeletben kitejézte Alvéghyné. Izidor urnak ez ellen nem volt semmi kifogása. Épületre nincs neki szüksége; az nem kell, az haszontalan tehát. Leégheet, zsványok folyujthatják. — Neki csak föld kell, az nem ég el, azt nem lehet elpusztítani.

Meggyezett tehát mind Izidor ur, mind Péter ur abban, hogy a kastély Etelka osztályrészebe jusson. Nem szerettem volna, ha e hely, hol a boldogult élt, szentségtelen kezekbe jutott volna. Igaz, hogy a holtak nem fájt volna az, de nekem fájt volna, ha

látom, hogy Izidor lábai tapossák a szőnyegget, melyet a boldogult himzett, hogy a fukar ember kidobálja a kertből Ferenczének kedvenc virágait és külföldi eseméit, s krumplít ültet helyükbe és fölszántatja a szép rondellát luczerna alá.

Pár napig még itt maradtam a kastélyban Etelka elutazása után. A jószágokat kellett rendbehoznom, melyek Etelkának jutottak osztályrészüll, intézkedni kellett mindenről, miután a tulajdonos nem tért többé ide vissza, s magam sem szándékoztam gyakran előjönni. Szükségem volt nekem is a nyugalomra. Szándékom volt, hogy Pestre megyek lakni s az ügyvédi foglalkozással végekép felhagyok; csak Etelka ügyeit fogom vezetni, most már nem annyira mint ügyvédje, hanem mint jó barátja. Ott legalább közelében leszek.

Kimondhatlan nehezen estek nekem az első napok, midőn egyedül maradtam most itt a kastélyban. Nagyon éreztem Etelka hiányát. Szemeim mindig őt keresték s fájt látnom üres helyét. Siettem innen el. De otthon nem éreztem magamat jobban — Hiányzott a szelid lény, kit megszoktam már körültem látni. Csak legalább néha láthatnám; megnyugodtam volna abban is. De ez a távolság elviselhetlen távol volt nekem. Erősen föl-tettem magamban, hogy Pestre megyek lakni.

Hanem ez nem történhetett meg oly könnyen, mint gondoltam. Sok mindenféle dolog visszatartott. A molnárlány ügye s a gyilkosság kinyomozására való törekvésem is visszatartott. Nehány napra ugyan elfeledtettem velem ezt az egészet Etelka távozása, néhány napig nem is tudtam egyébre gondolni, de most újra kezdte elfoglalni lelkemet ama rejtélyes ügy, mely oly nagyon fölzigatott, s újra izgatni kezdett.

Már egy hónapjánál több volt, hogy nem láttam Etelkát. Az üres kastélyban is rég voltam. Nem óhajtottam oda vissza menni.

Alvéghi Péterrel lett volna még némi határelintézési ügyünk. Megkértem Pétert jöjjön be hozzám a városba. Be is jött rendkívül fontos és titokteljes képpel. A határ elintézési ügyben semmi titokteljes és semmi nagyfontosságú dolog nem rejlett, azt kellett tehát gondolnom, hogy azon fontos ügygel van elfoglalva, melylyel rendesen, t. i. pénz akar kölcsönözni nagyfontosságú és titokteljes kézeről azt gondolhattam hogy most valami rendkívüli összeget, például leg alább is ötszáz forintot fog kölcsön kérni. Csalódtam; nagy esodálkozással, mitem kért kölcsön, hanem csak annyit mondott, azt is a legnagyobb óvatossággal, hogy valami fontos és bizalmas beszélni valója volna velem.

— Mi az? — kérdém szórakozottan.

Nem nagy fontosságot helyeztem titkos mondanivalójára.

Közlebb lépett hozzám s láttam, hogy alig állhatja meg hogy ne szóljon, hanem még is megállta. Ugyancsak nagy lelki erejébe került. Szeretett többet beszélni, mint a mennyit szükséges és hasznos.

— Igaz — szólított meg őt, midőn már távozni akart; — Halmayról nem hallottál még mostanáig sem valamit?

Kissé zavarba jött.

— Nem.

Hanem aztán szükségesnek tartotta még hozzá tenni, hogy nagyon tévedett a multkor, mikor azt hitte Halmayról, hogy az egy haszontalan fráter, ki csak arravaló volt, hogy az aranybojtos tisztí kardot csúrgesse az utcán, s hátra vonuljon ott, hot a tűzbe kellett menni. Halmay Pista nem gyáva, és

es előadás.
esfélye
udvari bűvésznek
rnak
szban.
: U j
D A
zony.

amozása
ókrut
színek vizugará-
villanyos világi-
i zárképlet, elő-
t nő tagjai által
mutatvány felül-
ok.

fél 8 óráig.
KER tanár.

22.
szám.

NYÍRKA.
gőzmalom
ényeinek
etés mellett. —
riai értékben
mentesen
LAKUL, DEBRECZENI
szakkal

szemű
17.80
16.80
17.20
16.60
16.20
100 kiló
15.40
14.60
14.—
13.20
12.40
11.60
10.20
od. á 70 kgr. 8.—
á 70 kgr. 6.80
á 50 kgr. —
al 50 " 4.80
nőkül 4.20
al á 50 kgr. 4.40
nőkül 3.80
sákkal 75 kgr. 8.80
nőkül 8.20

LISZT.
eszkökben
acskóval együtt

frágább.
okt. 28.
60 krai drágább.

ban.
ről, modern

ítelére.

Y Á R.

vetelei, melyeket az ellenzéki szónokoknak, minapi beszédjével szemben tanúsított magyarságra nézve tett. Heves felszólalást vettek magok után Ugron Gábor és Herman Ottó részéről. Kegyelme gr. nagy hatású beszédet, mely a legkitünőbbek közé sorozható.

A következő szónok Szentkirályi Albert szintén hosszasan szólott. Az önálló hadsereg meleg szószólója az önálló vámterület mellett is érvelt. Szentkirályi a gabonáinak hanyatlása folytán beállott veszteséget minél kiterjedtebb dohánytermelés által véli kiegyenlíthetőnek.

A következő szónok Bauszner Guido volt, ki az egész szakkavágó irodalomra kiterjedő tájékozottsággal fejtette a közép- és vámszövetség eszméjét, javaslatba hozva egy nemzetközi képviselői kongresszus tartását.

Ezután gróf Szechenyi Pál miniszter a ház felszólalt figyelmébe reflectált az ellenzék részéről mondottakra. Bevezetőleg arra kérte a miniszter az ellenzék szónokait, hogy felszólalásukat a maga valóságában vegyék s ne induljanak annak némely lapok által elferdített mondatai után. Azután egyenként vette elő az ellenzék vádjait és javaslatait, különösen nagy hatást érve el az akkor, a midőn az ellenzék részéről is ajánlott nemzetközi vámszövetség eszméjét és a külön vámterület eszméjét egymás mellé állította.

Végül a szabadelvű párt élénk helyeslése között utasította vissza azon vádat, mint ha ő a kormánybaléptével bármiféle tekintetben megváltoztatta volna gazdasági politikáját. A kormányba lépett azért, mert a kormány gazdasági politikájának irányára birta helyeslést a kötelességének tartotta és tartja azt egész erejével követni. Hogy ez a gazdasági politika bírja a nemzet helyeslést, azt mutatják a választások eredményei. A miniszter beszédét a szabadelvű párt élénken megjelenezte.

Végül Rác Géza szólott abban keresve a hatást, hogy ép oly cynicus és betyke, mint provocalis, a házban eddig szokatlan hangon támadta meg Wahrmann Mór előadót. — Wahrmann Mór ép oly önzertes, mint férfias hangon utasította vissza a ház zajos tetszése között az antisemita szónok támadásait.

Kereskedő ifjuságunk.

Nem lehet tagadni, hogy kereskedő ifjuságunk ma egészen más képet nyújt, mint nyújtott csak 10—20 évvel előbb is. Ritka azon ifjú, ki kereskedő pályára szánván magát, nagyobb ambíció né töltene el keblét s megnyugodni abban a tudatban, hogy elsajátítsa a kereskedelem egyik vagy másik szakát, mint egyoldalú munkása a társadalomnak, szaporítsa azok számát, kiknek életéhez valami magasztosabb cél fűzve nincs. A kereskedelmi iskolák és akadémiák tantermeinek túltöltöttsége, önképző körök alakítása a tanulásra való alkalom felhasználásának láza, fényszerű bizonyítják, hogy az ifjú kereskedői nemzedék teljes tudatával bír állása fontosságának és pályája nagy horderejének. Erzi és tudja, hogy a kereskedői testületre magasztos hivatás nehezedik s meg van győződve, hogy tanulnia kell, ha meg akar állni azon a polezon és számat akar tenni abban a testületben, mely a fentemlitett misszió megoldására mintegy kötelezve van.

De, hol van még a cél, mely felé közeledünk! Alig látszik annak körvonala, a melyet el kell érünk. Szűk látókörünkbe

A fényüzésről.

Irta: Dr. Szántó Sámuel.

(Folytatás.)

Azonkívül sok hal és vad kelt el, 104 köből közönséges, 4 köből pástétom és finom lisztel, 1600 tojással, 257 akó borral és 114 akó sörrel. Azt hiszem, elég ennyi, hogy egy ilyen dárídórló fogalmat szerezzünk. Nem esoda tehát, ha néha ilyen vendéglátás valóságos elemi csapást képezett. Elég furcsa az, hogy az arany-bulla 15-ik pontja azt rendeli hogy a király kísérete az ő birtokukra ne szálljon. A nagy lakmározásokkal kapcsolatban kifejlődik az ezüst- és aranyemlékekben a nagy fényezés, ezüst serlegek, bílkomok a legkeresettebb tárgyak közé tartoztak. Még Magyarországban is nagy volt e tekintetben a fényezés, és bannulatos, hogy az Arpadok alatt mennyi ilyen kincsét találtak. Nevezetes e tekintetben meraniai Gertrud, II. Eudre neje, aki 1211-ben Erzsébet hercegnő jegyese Thüringeni Lajos követekéi annyi és oly szép és drága ékszereket adott át — a milyenséket — a chronica mondása szerint — Thüringenben még nem láttak. Ezek között voltak nagy számú arany és ezüst edények, arany láncok, drágaköves gyűrűk, ékszerek, ezüst fürdőkád, selyem, bársony s más drága kelmék nagy mennyiségben.

A keresztes hadjáratok után majdnem egész Európában a fényezés általános elterjedését tapasztalhatjuk. A béke helyreállta — a keresztes hadjáratok után, — a fényező kelettel való hosszabb érintkezés, a jólét gyors emelkedése, és a kereskedelem fejlődése mindannyi rugó voltak ezen mozgalmak.

Hozzájárult még az ipar és vele a vá-

alig osont meg be egy derengő sugár, mely utunkat megvilágítani volna hivatva.

Azt mondják, béke van a nagy világban. Az ágyuk bömbölés torka elrekedt, a fegyverek ropogása elhallgatott és a szaronyok hegyét rozsdá marja hüvelyében. Az igaz, de béke nincs. Soha nagyszerűbb hódítási tervek nem foglalkoztatták az emberek agyát, mint most; soha bátrabb katonák nem törtek be idegenbe, mint napjainkban. Es ezek a katonák nem mások, mint a művelt nemzetek ifjú kereskedői. Mit nekik a belátatlan teager, mit a pusztá sivatag vagy rengeteg őserdő akkor, a midőn ők hivatásuk nagy horderejétől áthatva, elvándorolnak messze, messze, hogy megtanulják az idegen népek szokásait, elissék a világkereskedelem titkait, melyekről, otthon, ha végig tanulják az iskolák minden osztályát, megolvassák a világirodalom összes kötetét, csak sejtelmük, de biztos tudatuk nem lehet. Senki jobban nem szereti hazáját, mint a francia. Azért a francia ifjú kereskedő elhagyja az anyaföldet, elvándorol a világ legféltreesebb tartományába s taán ott marad örökre s hazájával csak szellemi kapcsolatot fűzi össze. De azért küzd és hódít érdekében s azt a darab földet a hol megvetette lábát, francziává teszi, annak előnyeit hazája javára szákmányolja ki. Az angol, a belga, a német kereskedők mind vándor utra kelnek és fűrkszik az idegen földet s kutatják miként lehetne ebből a hazának hasznót vonni. Ezek az igazi bátor katonák. Nem parancsokra szenevedik a türelmet és nélkülözést, nem kéanszerből vállalják magukra a hazátlanság keserveit, de mert viszi, ragadja őket a misszió, a társadalmi kötelesség és az a tudat, hogy a valódi kereskedőnek, végtelen tapasztalatra van szüksége, hogy megszerezze mindazt, a mit pályáján értékesíthet.

Hányan és hányan vannak ezek közt olyanok, kik elég vagyonosok arra, hogy otthon kényelemben megélve, boldogok lehetnek üzletük szűk körletai között! De a nemes ambícióval párosult férfias bátorság kiragadja őket a csődös révből s belesodorja az élet viharába, hol aztán aczellá edzett idegekkel válik belőlük az igazi kereskedő.

Nekünk még nincsenek ilyen bátor katonáink. A mi kereskedő ifjuságunk pályafutása még sokkal egyszerűbb. A jobbak is megelégszenek azzal, hogy iskoláikat bevégezve, gyakorolnák a lesznek s majd isten segítségével és szorgalmuk árán önállóságra vergődve, szépen és pontosan vezetik azt a kis üzletet, mely hatáskörükbe esik. Akadnak aztán egyesek, kik közben még kisebb nagyobb utazás által is gyarapítják ismeretüket. Ellátogatnak a bécsi, prágai, triezsi és a többi nagyobb fontosságú kereskedelmi központokra, némelyek talán Európá többi államaiban is körültekintenek, de tal a tengeren, a messze keleten vajmi kevesen fordulnak meg.

Pedig, ha valakinek, ugy bizonyára nekünk van szükségünk ilyen bátor katonákra. A gyarmatosítás eszméje már most is benne van a levegőben, piac hódítás terményeinek részére mind-inkább szükségessé válik, összeköttetések szerzése tövöli pontokkal nélkülözhetlen s hogy ez mind megtörténhesék egykoron, olyan edzett hadseregre, ki próbált kereskedői karra van szükségünk, mint van azon államoknak, melyeket példaként idéztünk.

Az elmondottak következményeinek levonását kereskedő ifjuságunkra bizzuk. Tattsanak lépést a többi művelt államok kereskedőivel s utazzanak sokat, tapasztaljanak so-

rosi és polgári elem emelkedése. Az emberi gyarlóságok közé tartozik a vágy, hogy mások mögött el nem akar maradni és így történt, hogy a középkori polgár is mindenben a nemességet akarta utánozni. Ezen versengés két oldalról talált heves ellentmondásra. Egyik a nemesség részéről, mely így kiváltságot helyzetét féltette, másrészt a hatóságok is szükségessé látták, hogy a túlzó fényűzést korlátozzák. Ez hozta létre a luxustörvények egész sorát. A fényűzés most mindinkább a ruházatra irányult, de itt is inkább a külső esilőség, a pompázás volt a fő és nem a kényelem. Jellemzésül csak azt akarom felhozni, hogy a XV. században VII. Károly neje volt az egyedüli nő, — kinek két vászoningnél többje volt. Ezen pompázási vágy ellen akartak a fejedelmek védekezni a ruházati rendszabály segítségével, mely szerint minden osztálynak ruházata elő volt írva: Igy pl. Szép Filöp francia király a XIII-ik században meghatározta, hogy a hercegek, grófok, bárók, kik évi 6000 livre jövedelemmel bírnak évenként 4 öltönyt, 3000 livre jövedelem mellett csak 3 öltönyt készíthettek maguknak. A középosztályból senkinek sem szabadott aranyt, vagy ékszerit, sem pedig zöld, vagy hosszú ruhát viselni. III. Eduárd angol király a XIV. század közepén rendeltet bocsátott ki, hogy a kereskedők nejei és leányai ruházodjanak állásukhoz mérten, vagyis fejükön rövid sapkákat és kis kalapokat viseljenek, és az ünnepekivül egy asszony se viseljen hosszú uszályt sem szőrmemeleket. Sőt Florenzben egy állandó hivatalnok volt, hogy „az asszonyok fényűzését korlátban tartsa.“ Németországban is ezen ruházati szabályzat oly kiesinségig terjedt ki, hogy pl. Nürnbergben elő volt írva, hogy eselédeknek sem belyem és bársony ruhát, sem arany és ezüst bordürt viselni nem szabad. Ulm váro-

kat, hogy egykoron, ha a szükség beköszönt, ők képezés hazánk hódító hadseregét.

M. K. L.

Utóhang a jogászbálhoz.

— Válasz R. I. ügyvédjelölt urnak. —

Alólirottak, kik a jogászbál bizottságának megbízásából felelnek R. I. betű alá rejtkező ügyvédjelöltnek a „Debreczeni Ellenőr“ tegnapelőtti számában „félsiker“ czim alatt közölt cikkére, ámbátor a jogász s. e. jövőjét, Debreczen város társadalmi osztályainak egymás-hozis szeretetteljes jóakaratu, békés életét, bizton hordják annyira szívükön, mint t. e. R. I. ur, mégsem tudják megérteni felszólalásának indokát, nem tudják soraiban fellelni méltatlankodó hangjának kutterását.

Kérésére azonban felszólalásának méltánylásába bocsátkozunk s jóakarattal megkísértjük cikkirő urat, mint tévedt baránykát, az igazság és észszerűség ösvényére visszahajtani.

A tényekkel ugyanis homlokegyenest álló valótlanoságot állít R. I. ügyvédjelölt, midőn azt mondja, hogy az idén bál jövedelem czimén a j. s. e. vagyona nem gyarapodik, holott az idén is a bálbizottság 100 forintot felüli összeget juttatott a s. e. pénztárhoz. Ugy látszik cikkirő, merő jóakarattól e 100 frtot eltrafikálni méltóztatott, mivel azonban a s. e. iránti jóakaratu szavaiból kiteszik, ezt megbocsátjuk neki. — De mint ügyvédjelölt, ki hamis tényekkel akarja az igazságot elferdíteni, konok perlekedő, elítélésre méltónak tartjuk.

Ennyit jegyzünk meg ügyvédjelölt urnak az igazságról fogalmáról.

Most térjünk át az észszerűségre.

R. I. e nagy büles arczával kijelenti, hogy a jogászbál balul sikerült, de ezzel nem elégedvén meg fontoskodó szavakkal e szomorú esemény okául azt böngészi ki: hogy hát a jogász bál azért bukott meg, mert a rendező bizottság a bálnak az elite fogalmat tulajdonította.

Nézet szerint tehát, ha a bizottság nem rendez elite bált, hanem R. I. féle táncmulatságokat (egy hatos belépti díj mellett) a bál nem bukik meg és 200 forintot jövedelmez. Nézetünk szerint a bál sikerének az a véna-asszonyos pletykaság ártott, hogy itt is sürően bajgtatták az udvari képesség kérdését. Ha tehát már magában véve az a pletyka, hogy egy-két nem udvar képes is fog a bálnon megjeleni sokakat visszatartott a bál látogatásától, kétséget nem szenved, hogy ha R. I. ur véleménye szerint járunk el, elite közönségünk a bálról egészen elmarad. — Jegyezze meg magának továbbá cikkirő ur, hogy a jogászbálnak az elite fogalmat tulajdonítani nem kell, mert a jogászbál egyik fő kritériuma az eliteség. — Neveltséges ügyvédjelölt urnak az az állítása, hogy a bizottság a közönség osztályai között határozatot huzott s főképpen a közép osztályt mellőzte. Gyanakszunk, hogy cikkirő azért fordul dühöngő szöveghez gyanat a bizottság ellen, mert meghívót nem kapott; erőszakoskodása azonban eredménytelen marad s félünk, hogy feje, melylyel a bizottságnak ront, ép ugy meg fog történi, miként a duló szöveg megtörtik a sziklán.

Sokkal jobb lett volna, ha cikkirő a bál előtt meghívót fordít a bizottsághoz, mert többször ki lett jelentve a lapok-

sában csak a lovagok viselhetek hosszú orru cipőket.

Strassburgban a lakosság 6 osztályba volt osztva és minden osztály részére elő volt írva a ruházat szövete, annak formája, szabása és hogy mikép viselendő. Magyarorszában is általános volt ezen korban a fényűzés, csak Nagy Lajos, Zsigmond, vagy Mátyás udvarait tekintjük. Csak Mátyás fényes egybekelését végük Beatrix királynővel s fogalmat nyerünk ezen kor fényűzéséről.

Ha a XV-ik század fényűzését a középkor elején mutatkozó fényűzéssel összehasonlítjuk, rögtön észre vesszük, hogy lényeges haladás van, a fényűzés izléseesebb irányt vett, s ezen nemesebb irány megadása első sorban az egyház érdeme. Mint a középkori műveltség viselője egyszerűsmin a művészet is megalapította és az egyházi ruhákban kezdett fényűzés a műipar alapjául szolgált. A középkor végén egy hatalmas szellemi mozgalom támadt — a renaissancé érttem — mely a festészet, szobrászat, műépítészetnek egy előre nem sejtett lendületet adott. Az egyházi zene, nemesak mint a műveltség terjesztője, hanem mint a műveltség megalapítója hatott. Az egész fényűzés tehát kezd egy nemesebb irányt nyerni, mely minden téren nyilatkozik.

IV. Az ujkori fényűzés ismét új jeleget ölt, inkább a kereskedelmi irány kezd a fényűzési tilalmak inkább osztály érdekéből vagy erkölcsi szempontból hozattak, ezekre az ujkorban a kereskedelem és ipar védelme volt az ok. Maga XIV. Lajos is a fényűzés mestere, panaszkodik 1644-ben, hogy a külföldről behozott fényűzési cikkek nemesak az ország aranyát és ezüstjét emésztek föl, hanem a hazai ipart is károsítják. Tudjuk

ban, hogy kik meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak a k. j. mentkezzenek a bizottsági irodában. Jövöre ugyan tegnapelőtti cikkéből kifolyólag orvosi bizonyítványt is kell tölle követelnünk, ha esetleg meg akarunk hívti.

Nem tudjuk a t. e. cikkirő ur a társadalom melyik osztályához sorozta magát, — melyik társadalmi osztályról mondja azt, hogy általunk mellőztetett s így mig ez irányban talányokban beszél, felelni rá hajlandók nem vagyunk. Tudomásunk szerint társadalmi osztály, mint ilyen, nem mellőztetett.

Hivatkozása a váradi jogászbálra kevés hatályval bír, mivel a mi részünkre sokkal több példa hozható fel. — Jóakarattal cikkirőnek azt a tanácsot adjuk, hogy ha már tollat vesz kezébe s a nyilvánosság előtt, habár csak R. I. betűk alatt is szerepelni akar, az igazságot arczul ne üsse s állításait igyekezze észszerű indokokkal támogatni.

dixi et salvavi animam meam

Fráter Géza s. k. Bonis Samu s. k.

Napi hírek

— Gróf Teleki Sándor a depr. felolvasó körben. Mint örömmel értesülünk, a körünkben időző gróf Teleki Sándor eleget fog tenni ígéretének s elkészíti a depr. felolvasó kör számára a felolvasásra szánt dolgozatát. A felolvasás debreczeni tárgyú lesz s már maga ez a körülmény is fel fogja csigázni a közönség érdeklődését, nem is számítva azt, hogy a közönség minden iránt érdeklődik, a mi a népszerű gróf nevével kapcsolatban áll.

— A depr. felolvasó kör. 9-ik estélyét holnap csütörtökön d. u. 5 órakor tartja a városháza nagytermében, az óra első felében Futó Mihályné urnó olvasván „a magyar nők hajdán és most“ czimű tanulmányát, második felében pedig Karczag Vilmos ur olvasván fel „a kárhozat utján“ czimű három felvonásos drámája első felvonását. A nagyérdemű közönség pontos megjelenését annyival is inkább kérem, mert a folytonos ajtonyitogatás rendkívül zavarólag hat ugy a már benn ülő közönségre, mint a felolvasókra is. A körön kívül álló nagy közönség számára tek. Göltl Nándor ur gyógyszerteráiban tettem le jegyeket. Csiky Lajos mint a kör jegyzője.

— Kinevezés. Az 1884-ik évben a közös hadseregünél szolgált egy éves önkéntesek közül, tartalékos hadnagyokká: Telegdi György és Zuna Béla lettek a mult december hónapban előléptetve.

— Erdélyi Marietta jutalomjátéka. A jutalomjátékok sorozata egyidő óta félbeszakadt s holnap kezdődnek meg ismét, a mikor szintársulatunk kedvelt primadonnájának Erdélyi Marietta kisasszonynak lesz jutalomjátéka. A kisasszony érdekében feleslegesnek tartunk minden reclamat, mert hiszen ő rövid idő alatt oly sikereket ért el, a melyek méltán tették a közönség kedvenczévé. Bizton hisszük, hogy jutalomjátéka zsufolt ház előtt fog lefolyni.

— Debreczeni pályázat vigjátékra. A városi szinügyi bizottság közelebb kihir-

pl. II. József a fényűzést leginkább azért tiltotta ki udvarából, nehogy a pénz a külföldre vándoroljon. Minden államban ugyan azt találjuk, mert a kormányok az emberek gyengéit a maguk hasznára igyekeztek fordítani. Deha a fényűzésről az ujkorban fogalmat akarunk szerezni, csak XIV. Lajos udvarát és fényűzését kell ismernünk. Olyan fényt és pompát, mint XIV. Lajos udvara, még soha fejedelem ki nem fejtett. Igaz ugyan, hogy mint XIV. Lajos az államot is saját személyében összpontosította, ugy az egész fény és minden pompa csak azért látványt lenni, hogy az ő személyének dic-fényét növelje. Innét az a végtelen etiquetteszerűség, az a kimértségs formaiság minden téren. A legnagyobb gond fordított az öltözék külső csinjára, és soha sem terjeszkedett jobban a figyelem az öltözék legapróbb részleteire, a modorra, a társalásra, mint épen ezen korban. Kissé komikusnak tűnik föl előtünk egy francia hölgy toillettének leírása, minden apró csinjával, binjával. De még a férfiak! Képzelnünk mi — kik a nők toilletteje fölött oly annyira szeretünk gyanulolni — egy férfit rövid nadrágocskákkal, czépig érő selyemharisnyával, apró csattos terpiszkéssel, rövid kabátka a maga vállánkooskaival, puderezett parókával, háromszegletes kalapjával, a csipke díszítmény és szalagosokrocskák ezer-féle apróságaival. Bizonyára mosolyogni fogunk felette és nem lesz esoda, ha Madách-chsal mi is mondánók: „Örülünk, ma okosabb világ van, örülünk, hogy mi élünk abban.“ De vajjon ki tudja, ha valaki a jövő századokban a mi korunk fényűzését fogja feltüntetni, az illetők nem-e ugyanezt fogják mondani.

(Vége köv.)

deti a K...
díj 400...
ték, vag...
ból mer...
bertől o...
minden...
hozatik...
deneset...
eredmét...
tüzetik...
előadás...
letszün...
let nyu...
uttal O...
lendori...
K i s s...
fognak...
A kivá...
figyelm...
telt ba...
atyám...
tessége...
szünet...
szünet...
(fia) K...
gott fa...
megtá...
Nagy...
(Fehér...
ur a je...
értékes...
mely a...
vében...
14. Na...
megszó...
Nagyv...
körök...
Polcz...
Rauzó...
önként...
19-én...
nyerte...
főhadn...
ben, ő...
1881...
olasz...
tanúsít...
rancs...
1848...
tetsző...
lön k...
mét az...
vitézke...
Bosny...
Felső...
3. osz...
Bimul...
főlköl...
ben R...
ket ar...
herce...
a had...
lyesen...
módj...
élen v...
gált...
tiz e...
mindig...
diszpo...
bóly...
zajos...
all a...
koszor...
hegyn...
séget...
jét. Ta...
a mi...
N a g...
Temet...
tonai...
kath...
temete...
jes s...
A pa...
nagys...
Deger...
volt a...
sal üz...
sok N...
zendő...
Lajos...
dör G...
közö...
gyilk...
mint...
lépén...
dönti...
zalma...
nyerő...
egy l...
tettne...
gondo...
a föld...
és els...
kizár...
csizm...
ácsna...
kény...
ter se...
delme...
nek...
téli k...
tával

deti a Kövesi-féle szín mű pályázat. A pályadíj 400 frank aranyban. Pályázhatnak vigjátékok, vagy énekes boházatok Debreczen multjából merített tárggyal. Határidő f. év octóbertől december végéig, a mely idő alatt minden előadásra érdemes pályamunka színtre hozatik. A legtöbb sikert aratott mű mindenesetre kikapja a díjat. Ha a pályázat eredménytelen maradna ugy jövőre ismét ki-tűzetik.

— A koldusdiák rendkívül érdekes előadásban fog színterülni szombaton bérlet-színházban a vidéki orsz. színészeti egyesület nyugdíjalapja javára. A czinszerepet ezuttal Orley Flóra k. a. fogja játszani, Olendorft Németh József, a zenegregor K. i. s. Mihály és mint apródok statisztáknál fognak a drámai elsőrendű színésznők is. — A kiváló előadásra felhívjuk a közönség figyelmét.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon tisztelt barátaim és pályatársaim, kik boldogult atyám ma délelőtt 10 órakor történt végítességtételénél megjelentek, és ezáltal fájó szívem sábját enyhítették, fogadják forró köszönetem nyilvánítását. A család nevében (fia) Kainraith Antal.

— Egy fekete, kis vágott füllű, és vágott farku rattler kutya eltévedt. A szives megtaláló illő jutalomban részesül, ha azt Nagy ujtuceza 1709 szám alatt átadja.

— Nyilt köszönet Udvardi Sándor (Fehértomplom) kir. törvénytörvényi aljegyző ur a joghalgatók segítő egyesületének 3 db értékes könyvet volt szives adományozni, mely adományért fogadják az egyesület nevében köszönetemet. Debreczen 1885. január 14. Nagy Kalmán egyesületi elnök.

— Polcz tábornok, k. ki oly gyakran megszokott fordulni városunkban, vasárnap Nagyváradon meghalt. A haláleset katonai körökben nagy részvétet keltett. Rittersheimi Polcz Károly született 1819. Junius 22-én Raunóban (Krajna). Mint közlegény lépett önkényesen a 17. gyalogezredbe 1836. okt. 19-én. Kinevezéseit következő sorrenddel nyerte: Hadnagygyá léptették elő 1845-ben, főhadnagygyá: 1849-ben, századosá: 1852-ben, őrnagygyá: 1866-ban, alezredessé: 1871-ben, ezredessé: 1876-ban, végre tábornokká: 1881. május 1-én. Részt vett 1848/6-ban az olasz hadjáratban, a mikor tíz ütközetben tanúsított hősiességét magartatásáért a hadparancsnokságtól különös díszeteket nyert s az 1848. aug. 4 és 5-ki milánói ütközetnél kitetsző vitézségeért a katonai érdemkeresztet lón kitüntette. Tíz év multán, 1859-ben ismét az olasz földön, 1866-ban Csehországban vitézkedett. Hősi fegyvertényeit azonban a Bosnyák hadjáratban követte el, melyekért ő Felsőlegény elismerésében részesült s a 3. oszt. vaskorona-renddel díszítettett fel. Bámolatoss vitézséget tanúsított a bosnyák főkelők ellen sikeres kivívott 10 ütközetben Kevés számú katonáival oly győzelmet aratott, hogy harezai sikerei Albrecht fő herczeg figyelmét is magára vonták. Mikor a hadjáratból visszajött, a főherczeg személyesen kérdezősködött tőle hadviselésének módjáról. Boszniaiban a pécsi 52-ik gy. ezred élén volt, mely ezrednél 1852-től kezdve szolgált. Pécs városa halálától azért, hogy fiait tíz csapatban diadalra vezette s irántuk mindig atyai szeretettel viseltetett, 1878-ban díszpolgárrá választotta: midőn a hadjáratból ezrede élén Pécsre visszaérkezett, olyan zajos ovózással fogadták, minő páratlanul all a város történetében. Annai borostyan koszorút kapott, hogy lovával egy kis virág hegynek látszott. 1877-ben nyarván a nemes-séget; 1881-ben a Lipót rend lovagkeresztjét. Tábornokká kinevezetett 1881. máj 1-én a midőn a 13-ik daudár parancsnokaként Nagy Váradra tette által lakását. Temetése tegnap délután 3 órakor fényes katonai gyászpompával ment vége a róm. kath. vallás szertartásai mellett. — A temetéshez az ezredék legényeségei teljes számmal s az egész zenekar kivonult. A parancsnoksága alatti egyéb ezredék is nagyszámmal rándultak át Nagyváradra s Degenfeld gróf hadtestparancsnok is jelen volt a temetésen.

— Kerestetik egy fiatal ember jó írással üzleti gyakorlatokkal, levélben ajánlkozások Neidlinger G. cégéhez Debreczenbe intézendők.

— A szeghalmi rablógyilkos Szívós Lajost csütörtökön délután vitte be két csendőr Gyulára a megyei fogházba. Nagyszámmú közönség nézte a szerencsétlen postalegény gyilkosának „bevonulását.“ A gonosztevő mintegy ötven éves, magas, szikár alak, meg-lépően szelid arczárkajezéssel, mely halomra dönti a lavaterizmusba vetett legkisebb bizalmat is. Szinte rosszul esik a vonzó; megnyerő külső emberről feltételezni is, hogy egy hidegvérűen előre megfontolt gyilkos tetteinek elkövetője lett volna. A fogházban gondosan őrködnek reá, nehogy megelőzhesse a földi igazságszolgáltatását, ami levertsége és elszánt természete mellett épen nem volna kizárva.

— Bitortolt kabát. Régi dolog, hogy a csizmadia rendesen rossz csizmában jár, az ácsnak korhadat a házteteje s a szabó lyukas könyökű kabátot visel. M. Ferencz szabó-mester sem igen hazudtolja meg ezen régi hiedelmet s ugyancsak keveset ad porhüvelyének külső dekorálására, ugyannyira, hogy téli kabátot is tart, hanem a hideg idő beálltával ugy segít magán, hogy vagy egyik,

vagy másik kundsaffjának javítás végett hozzá küldött felöltőjét szedi magára és viseli mind addig, míg csak a fel el nem unja várni a „javítás“ elkészültét. — Ilyen panasza volt ma megint egy tisztos polgárnak F. Ferencz, ur ellen, állítván, hogy azon kabátot, mely épp ezen pillanatban is jogtalan bírálója testén van, már 3 hónappal ezelőtt küldte hozzá reperálás végett — s ime, ugy látszik, más hátán fog elkopni a posztó, a miért ő fizette meg a drága árt. A szabó hiá an védekezett azzal, hogy a kabát tulajdonosát már több ízben sikertelenül szőlította fel a „kijavított“ kabát kiváltására s így jogositva érezte magát arra, hogy a munkadíjt „levélsejje“, — az igazságot egyenlően osztogató kapitány ur kéllehetetlenül lehámoztatta róla a kérdéses rubadarabot s vissza adatta a „javítás“ fölött méltán elmerengő tulajdonosnak.

A gulyás bál.

— jan. 14.

Ha a jogászbál a vidéki farsangok u d v a r i bálja, akkor ha nem is ép oly arányban a debreczeni gulyásbál: a hortobágyi túlkötött négylábuak testőreinek tánczókkal egybekötött sora. Nem elég arról csak rövid ujdonságban emlékezni meg, mert olyan mulatság ez, a milyen nem esik meg minden városban.

Hogy ezuttal még sem fogunk a gulyás-bál leírásának részleteibe beosátkozni, az azért történik, mert birjuk a ragogzó tollú irónak gr. Teleki Sándor-nak nagy-rabecsiült ígérését, hogy a deb. gulyásbálról inandó tárczákat lapunknak is átengedi. Vakmerő kísérlet volna ilyen ígérlet után, ha mi is hosszú hasabókat írunk. Ki olvasná el gyor-munkát végző újságíróknak összehányt sorait akkor, midőn ígérve van, hogy ugyancsazon tárgyról egy Teleki Sándor fog írni az ő utánozhatatlan megragadó stílyjével. Előre látjuk azt a visszaspillantást a mit a nemes gróf tenni fog, látjuk azt a hű leírását a mit az egyes alakokról ad, olvasni fogjuk élénk szavakkal leírva a csikós rajzát, s az ő szavai után látni fogjuk annak hamisítatlan ty-pusát ép ugy mint láthatjuk azt a V a g n e r esetgyéből kikerülő. Az olvasók bizony-nyal nem lesznek türelmetlenek, s bizony-várnak egy két napot az érdekes tárczazikk után.

Mi ezuttal csak a referens tisztének teszünk eleget.

A gulyásbál rendezői az idén ép ugy rendezkedtek mint a mult évben és 10 hortobágyi csikós-gulyás, egész nap a gulyás-husoz szükséges hus felaprózással volt elfoglalva. Este óriási halmokban feküdt a hus az asztalokon s aztán rengeteg serpenyőbe hányták, a serpenyők lánczokra akasztották a tűz felébe, a gulyások neki gyürköztek, szóltak, paprikáztak, kavartak a nagy fa kanalakkal és ölyvi villákkal, aztán megint paprikáztak, megforgatták a serpenyőket aztán megint paprikáztak, kóstoltgatták, egyet hűpintettek a kulacsból, aztán megint paprikáztak és 10 órára elkészült a pompás gulyás-hus a mit a báltermeken a serpenyőkben hordtak széjfel.

A báltermekben csakis meghívott vendégek jelenhettek meg. A ki nem tudott meghívott előmutatni annak nem adtak jegyet. A vendégek „felső gunyáit“ nem engedték a tánczterembe bevitni. Mindenkinke a garderobban kellett letenni felsőjét, melyről mint ilik cédulát adtak ki. A ruhátárnokok is neki voltak gyürkőzve a foglalkozásuknak, mintha ők is rendkívüli munkát végeztek volna. Na de a ruhátárnokság kényelmetlen foglalkozás is nekik. (Urnak való.)

A termek szűfölség megtelek, s ott láttuk a nép által nagy tisztelettel körül véve gróf Teleki Sándor ezredes is. Továbbá gróf Degenfeld József főispán, Kovács huszár őrnagy, Dr. Király Ferencz kamarai titkár, Rab László tanácsos Végh Gyula és Mészáros Kalmán alkaptányokat, kik Debr. város jómódu polgárai között igen kedélyesen elmulatgattak, és közbe gyönyörködtek a fiatalok jökezdü tánczai-ban is.

Efő rendező B o r o s László márai biztos és D e l y Mátyás hortobágyi állatorvos urak voltak. Ez utóbbi „mint a puszta eltévedettjeinek vezetője“ rendkívül talpraesett felkötözött mondott gróf Teleki Sándorra a ki megjelenésével a csikósok bálját megtisztelte.

A teremben legtöbb figyelem tárgyat képezett a puszta viseletbe öltözött két csikós és két gulyás.

- Megszólított az egyik csikós: — Hogy hívják? — Olajos János szolgálatjára — Hát a társát? Nagy zavarral nézett reám és egy pillanattig hallgatott. — A feleségemet tetszik kérdezni? — Nem, a csikós társát. — Azt Harsányi Jánosnak. — Köszönöm. — Jó szívvvel.

A két deli gulyás legény F ü l e p János és F ü l ö p József volt.

E közben a teremben egy kis zavar támadt. Boros ur abrichtolt egy legényt, a ki a 20 forint büntetés daczára rendetlenkedni kezdett volna.

Kérdezősködtem, hogy mit csinált. — Nem vettem „eredetét“ — szólt a megkérdezett — s így nem tudhattam meg,

mit vétett; különben más zavar nem is fordult elő.

A rendezők szíveségéből a bálban megjelentek közül többeket feljegyezhetünk. Ott voltak: Kleckner Maoné, Boros Sándorné, ifj. M é n e s Andrásné, Bak Mariska, Győry Mariska és Eszti, Kállay Mariska, Némethi Zsuzsika, Erdélyi Erzsike és Mariska, Pece Eszti, Hegedűs Juliska, Jenei Zsuzsanna, Szabó Juliska, Kerezi Zsuzsanna, Urszény Mari, Kozma Juliska, Tóth Erzsike, Nagy Julianna, Kiss Sárika, Némethy Julianna Nyilas Eszter, Kiss Mariska, Harsányi Jánosné, Kovács Jánosé, Erdélyi Mariska, Kovács Zsuzsika, Horváth Tamásné, Géder Sarolta, Molnár Julesa, Kállai Erzsike sat. . .

A tősgyökeres magyaros táncmulatság reggelig tartott a Z s i g a Józsi jól szervezett zenekara mellett.

Kiss Vitéz.

S z i n h á z.

— AZ ÁRENDÁS ZSIDÓ. —

Elvezetes estéje volt a tegnap összegyűlt szépszámu közönségnek. A népszínház első rendű nótájának K l a r n é asszonyának egy igen, igen mulatságos darabja a tegnap színterkerült mű. Az egész darabon, elejétől végéig meglátszik a gyöngéd lelkületű, szeid női kéz nyoma. Nagy szenvedélyek festése, nagy gondolatok árja nines ugyan a darabban, — hanem fel vannak halmozva benne egyes olyan apró jelenetek, egyes olyan kedvesen rajzolt alakok, melyek lehetetlen hogy a néző keblében egy érző hurt meg ne mozdítsanak.

Mindjárt az egész első felvonás egy gyönyörű lyrai hangulatu költemény. A darab menetere nines semmi befolyással, bátran elmondhatta volna akárkémely szereplő, a darab folyamán a benne történeteket — hanem azért az a drámai hiba ha jóvá tétetné, az csak a költészet rovására eshetnék. Különben csak nagyon zseniális férfi író tudná az anyát oly megragadó szépen esecselni egy pár szavával, mint szerző teszi. Akaratlanul eszembe jut az a mit Napoleon mondott a nőkről egy udvari dámának, a ki azt kérdezte tőle, hogy mit tart a nők iróli képessége felől — „azt madame, hogy a nő írhat szépen, nagyon szépen, szebben mint a férfi — hanem lélektanilag és logiceailag okosan — nem.“

Boosánat tisztelt hölgyeim ezt nem én mondom, hanem Napoleon mondta. Véleményét nem is osztom egészen, csak részben. Mondása első részét elismerem egészen de a másodikát nem.

Példa reá a tegnapi darab, mely vonzó előadási modora mellett egy pár drámai hibáját leszámítva logiceailag s lélektanilag sem egészen helytelen.

Magának a darab tendenciájának a mai antiszemitikus világban nines alkalmas talaja. „Miert felháborítani újra a lecsendesült kedélyeket, miert eszünkbe juttatni az ártatlan lesakerült Solymosi Esztert — így irt a F ü g g e t l e n s é g m i k o r a t e g n a p i d a r a b B u d a p e s t e n e l ő s z ö r s z i n e r k e r ü l t. P e d i g n e m h i s z e m, h o g y a k e r e s z t y e n l e g é n y é s a z s z i d ó l e á n y i d y l l i v i s z o n y a i l y e n f o r m a g o n d o l a t o k a t k e l t e n e f e l e g j ó z a n a g y b a n. M e r t, h o g y a z s z i v, a m e g s z e r e l e m k é t f é l e l e n n e: k e r e s z t y é n é s z s i d ó — m á r a z e g y k i e s i t n a g y o n e r e d a t i g o n d o l a t!

A darab meséje röviden az, hogy a Blum Dávid zsidó árendás nevelt leányába Bettibe, kit egy nálok elhalt csavagó aszszony hagyott ott s ő k azután felneveltek — mondom, ebbe a Bettibe beleszeret a P a t a k i f i a: L a c z i. D e a h á z a s s á g b a e g y i k a p a s e m a k a r b e l e g e g y e z n i. B l u m D á v i d v o l e g é n y t i s h o z a l e á n y á n a k. E k k o r a z t á n a r e c t o r t a n a c s á r a m e g z ö k n e k. U t k ö z b e n b e t é r n e k e g y e s á r d á b a H o s s z n I s t v á n e s a p l á r o s u r a m h o z, a k i a z t á n a n n a k r e n d j e m ó d j a s z e r i n t B e t t i k e b e n f e l i s m e r i a z ő e l v e s z e t t g y e r m e k é t. A s z e r e t ő p á r b o l d o g s á g á t t ö b b é m i s e m a k a d á l y o z z a.

A szereplőkről csak jót lehet mondani, Különösen Sz a b ó Antal (Blum Dávid) minden ízében pompás alakítást nyújtott. Méltón sorakozik mellé S i p o s n é asszony (Szali felesége) ki különösen az első felvonásban a legfokozottabb művészi igényeket kielégítőleg játszott. Orley Flóra a szokott kedves jelenség volt. A többi szereplők is helyt álltak kisebb szerepeikben. B o r á n d (Schmüle) és N y i l a s s y (Maszlag Peti) humoros epizód szerepeikben derült hangulatban tartották a közönséget.

Még egy pár szót a darab zenei részéről. Két tehetséges fiatal ember munkája az H e g y m i B é l á é s B á t o r S z. é. Az újabb népszínműveinkben sajnos nélkülözött pompás eredeti magyaros rythmusu dallamokat hallottunk, melyek a fiatal zeneszerzők tehetségére vallanak. A harmadik felvonás azon jelenetében pedig, mikor a falusi czigányok felkötözötték a clarinetkedelő bírót a Rákóczy indulóval, illetoleg a Rákóczy induló zenei paródiájával, az határozottan zseniális inventió.

Julius.

A közönség köréből.

A felolvasó kör t. elnökségének szives figyelmébe ajánlv.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Már többször kísérlették meg elejét venni

annak a folytonos jövés-menésnek, mely a felolvasó kör által rendezett felolvasásokon ugy a felolvasót előadásában, mint a közönséget a figyelmes hallgatásban zavarja és pedig az által, hogy a helyi lapok utján az elnökség felkérte a közönséget a pontos megjelenésre. Ez azonban nem tette meg hatását, ugy hogy végre az elnökség is belátta, hogy ez kivihetetlen s ezért felhagyott ezen kéréssel, mivel azt hitte, hogy ezzel mindent megtett; pedig csak a legutolsó felolvasás alkalmával láttuk, hogy az a jövés menés türelmetlenül kezd válni és pedig az által, hogy az utó minden belépést borzasztó nyikorgással tudtára a közönségnek. Hogy a legutolsó felolvasáson történt botrány többször elő ne forduljon, kérjük tehát a t. szerkesztő urat, figyelmeztesse a felolvasó kör t. elnökségét, hogy ha már a város t. atyáit nem zavarja is komoly tanácskozás közben ez a nyikorgás és ezért, (vagy talán takarékoság szempontjából) nem hajlandók azt a város költségére olajoztassa meg azt, vagy rendezzen gyűjtést e költségek fedezésére. Alólírott több ismerősével együtt szivesen hozzájáruland.

Debreczen 1885. jan. 13.

Tisztelettel

S S.

többek nevében.

Közgazdaság.

Husárak

megállapítva s bejelentve 1884. jan. 14-től jan. 21-ig.

46 kr. Kolb Jakabnál Rózsater 10. sz. a. Rác Györgynél Czegléd-utca 2599 sz. a. Csapó-utca 10 sz. a. Rózsater 6 sz. a.

48 kr. Erdei Jánosnál Hatvan utca 1519 szám alatt.

50 kr. Magyar Gábornál Dedó utca 125. sz. alatt. Rác Gábornál Csapó-utca 764. sz. a. Erdélyi Jánosnál Sas utca 3. szám alatt. Gyarmati Istvánál Mester-utca 1442 sz. alatt, Varga-utca 2238 sz. alatt, Balogh Jánosnál rózsater 10 ik szám alatt. — Nagy Mihálynál Pfa-utca 970 szám alatt. Kolb Jakabnál mester-utca 1113. szám a. s végre Szentesi Jánosnál Sztanna-utca 2667. szám alatt.

Minden többi bejelentett mészárszékek ben pedig 52 kr.

J e g y z e t: Magyar Gábor három székben 1 kiló hus nyomtaték nélkül a közönség részére 8 krral, — a cs. kir. katonai kör ház részére pedig 10 krral drágább.

Debreczen. 1885. jan. 13. án.

Legújabb.

(„Debreczeni Ellenör“ eredeti távirata.)

BUDAPEST, jan. 14. A képviselő-házban U g r o n Gábor interpellációt jelentett be a magyar főudvarmester mel-lőzése tárgyában.

ERSEKIJVÁR, jan. 14. Gyürky Ábrahám, nyitramegyei új főispán ide-érkezett; ünnepélyesen fogadtattott. A bemutatások után külön vonattal Nyit-rára utazott, hol holnap ünnepélyesen beigtattott.

FRANKFURT, jan. 14. Rumpff, a socialista pörökben ismertté vált rendőr-tanácsos, háza közelében két törzsúr-asal meggyilkoltattott.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

Bérlet szünet.

Csütörtök jan. 15.

Erdélyi Marietta jutalomjátékául.

Morilla.

Operette 3 felv.

VASUT.

Debreczenből indul:

N. Várad—B. pest felé	d. e. 12 ó. 07 p.
" "	este 8 ó. 50 p.
Szarmár felé	d. e. 4 ó. 32 p.
" "	d. u. 3 ó. 49 p.
Kassa felé	d. e. 9 ó. 45 p.
" "	d. u. 3 ó. 35 p.
" "	m. á. v. d. u. 3 ó. 34 p.
Nánás felé: } vásártér	d. u. 3 ó. 46 p.

Felolvasó szerkesztő és kiadó lap tulajdonos V o r i e s i A r n o l d. Főmunkatársa: Károly Vilmos.

Előfizetési felhívás, „Debreczeni Ellenőr“-re.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“ fennállása óta folyton gyarapodva, erősödve, kitűnő szellemi erők által támogatva s szilárd gyökeret vert a nagy közönség bizalmában, s ma már tekintélyes helyet foglal el a magyar hírlapok sorában.

Több mint egy évtized képezi multját, mely alatt a közönség tántoríthatlan buzgalommal igyekezett azt nagyrabecsült pártfogásával emelni.

A legtisztább magyar nemzeti politika az, melyet lapunk követ, oly politika, melynek a magyar szellem terjesztése s a magyar állam megerősítése vég-célja, de mely soha sem lép le a higgadság ösvényéről s a béke és egyetértés a megfontolás és mérséklet ígét hűben, kifelé befelé egyaránt.

Soha sem engedjük magunkat pártszenvedélytől elragadtatni s a fegyver, melylyel elveinkért küzdünk, mindig olyan, mely az irodalom méltóságához illik. Tiszta és elfogulatlan tájékoztatást akarunk adni az olvasónak hazánk és a nagy világ ügyeiről. Valódi szabadelvű szellem vezérli tollunkat s minden téren a józan haladás eszméit szolgáljuk.

Ez a „DEBRECZENI ELLENŐR“ iránya, mely esábitó, szemképrázató üres jelszavak helyett a nemzet felviráztatásának egyedül biztos lassu utján igyekszik tehetségéhez képest előmozdítani a haza javát s arra buzdítani, lelkesíteni olvasóit. Vezérvonalaink elsősorú irók tollaiból folynak.

Tárczánkra kiváló gondot fordítunk s igyekszünk azt mindig érdekes olvasmányokkal, válogatott regényekkel, beszélyekkel ellátni.

A tárczánkban folyó: „Holtomiglan“ című regényből (írta: Vertesi Arnold) külön levonatot készítettünk hogy új előfizetőinknek a regény már megjelent részét is adhassuk.

Lapunk minden rovatánál az a törekvésünk, hogy mind a bel-, mind a külföldi eseményekből a legérdekesebbet s a legfontosabbat válogassuk ki olvasóink számára, kik lapunkban mindazt megtalálhatják, a mit a kétszerte drágább fővárosi lapokban találnak.

Azonfelül, mint a magyar alföld legjelentékenyebb városának közlönye, közvetítőül szolgál lapunk Debreczen és a vidék közt. Gyors és pontos tudósítást hozunk mindarról, a mi Debreczen város polgárait s a szomszéd megyék lakosságát különösen érdekli. A városi és megyei közügyek figyelmünk egyik fő tárgyát képezik.

Távirati összeköttetéseink folytán minden fontosabb hírt a fővárosi lapokkal egyidejűleg közölhetünk, az országgyűlési tudósításokat pedig rövid távirati alakban már a tárgyalás napján — és így minden fővárosi lapot megelőzőleg — hozzuk.

Ajánljuk tehát lapunkat, mely a vasárnap és péntek kivételével naponta megjelenik, mindazok szives figyelmébe, kik egy olcsó és népszerű modorban összeállított lapot óhajtanak.

Előfizetési árak:

Egész évre	10 frt — kr.
Fél évre	5 frt — kr.
Negyed évre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.

Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban Piacz Simonffy-ház, továbbá Telegdy K. Lajos és ifj. Csáthy Károly urak könyvkereskedésiben s vidéken postautalvánnyal minden postahivatalnál.

VÉRTESI ARNOLD

a „D. E.“ szerkesztője és kiadója.

Nincs többé fogfájás,
hogya használtatik a

Fog-elixir

a tiszteletre méltó Benediktinus atyák, készítménye a Souldaci apátságban;

a mely szer 1373-ban találtatott fel, Boursaud Péter prior által és a mely később Maguelonne prior ur által lényegesen tökéletesebbítetett.

Ez utólrhetetlen szer a fogak tisztításához és konzerválásához — a fogbus erősítéséhez és megsemmisíti a borkövet, megóvja a fogakat az elromlástól.

A lehellet rossz szagának eltűzésére minden másféle fogvívőnél hatalmasabb az Elixir. Ép ezért minden magas rangu körökben az egész világszerte használtatik

Függynökség: **Bordeauxban** Franciaország **Seguin, 3 rue Huguerie.**

Debreczenben: Szepessy és Kerekes díszmű, Schwarz M. Benő és Rott L. férfi divat-termitikben.

Hirdetés.

Ezennel értesitem a t. cz. vendéglős és termelő urakat, hogy miután a szab. kir. Debreczen város tulajdonát képező

Serbehozatali vámcsedési jogot

hat egymást követő évre kibéreltem 1885. év januárius 1-től fogva, úgy az ezen napos még raktaron levő, mint a későbbben hozatandó serek után eső

behozatali vám — frt 2.65 kr

azaz két forint és hatvanöt krajczár hektoliterjéről — közvetlenül nekem fizetendő. Kelt Debreczenben, 1884. december 15. é.

Láttam:
BOCZKO SÁMUEL
rendőrfőkapitány.

ÁRON MIKSA
bérő.

Együttal van szerencsém a t. cz. serfogyasztó közönséget értesíteni, hogy sikerült a világhírű

Dréher Antal-féle serfőzdének főkrakfárái

Debreczen és vidéke

részére megnyernem, és ez által oly kellemes helyzetbe jutottam, hogy a t. cz. közönségnek a legjobb minőségű serekből avon frissen, gyári áron szolgálhatok.

A t. cz. magánfogyasztó közönségnek pedig folytonosan friss töltésű és legfőbb minőségű palcszker áll rendelkezésére.

A nagyérdemű közönség számos megrendelését kéri

kiváló tisztelettel
Áron Miksa.

Iroda: ideiglenesen pünkösdiig
Szt. Anna-utca 25-45.

Raktár: Piacz-utca (1714. sz.)
a kis-uj utca szegletén.

Uj divatu betűkkel gazdagon berendezett nyomda Debreczenben.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legujabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

Debreczenben, Piacz, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munkák gyors és díszes kiállítására,
Községi és gyámi rovatos ívek, hivatalos nyomtatványok,
MINDEN ALAKBAN.

Ügyvédi, kereskedelmi nyomtatványok.

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,

BÁLI MEGHIVOK NEVJEGYEK FÜZETEK és KÖNYVEK

a legjutányosabb áron állíttatnak ki.

A „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztősége elfogad mindenféle nyomtatványokra megrendelést.
Ugyane lap számára hirdetések a legolcsóbb árszámítás mellett vétetnek fel.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

A LEGJOBB
CZIGARETTA-PAPIR
a valódi

LE HOUBLON

francia gyártmány.

Cawley és Henry-től Párizsban.
Utánzásoktól mindenki óvatik.

A cigarettapapír csak akkor valódi,
ha minden egyes lap
LE HOUBLON bélyeggel és
mindenik boríték az allant álló véd-
jeggel és aláírással el van látva.

Előnyös kereset.

Minden állású személyek, különös idő-
vesztetés, vagyon és veszteség nélkül igen szo-
lid uton évente 1500—2000 forint kereshetnek.
Díjmentes ajánlatokat a jelenlegi foglalkozás
megjelölésével közvetít „Verdiens“ alatt

SCHALEK HENRIK,
hirdetési irodája Bécsben.